

Държавно регулиране

Пазарната икономика не може да съществува и функционира без държавно регулиране. Животът е доказал, че при отсъствие на необходимо и достатъчно държавно регулиране неизбежно се проявяват стихийните регулатори. Те също “въвеждат ред” в икономиката, възстановяват своеобразно равновесие и пропорционалност, но с цената на кризи, дълбоки спадове в производството и потреблението, на безработица, на социално напрежение и конфликти.

Като правило, държавното регулиране в пазарната икономика е необходимо за самия пазар и представлява неотменимо условие за неговата надеждна работа и има организиращо и осигуряващо ред въздействие. То се проявява във формирането от държавата на правила и ограничения в пазарната дейност и контрол за тяхното спазване. От друга страна, организирайки пазарните отношения, държавните органи спомагат за тяхното органично въткване в системата на обществените отношения, без което пазарът би бил откъснат от политическите и социалните структури.

Държавното регулиране на пазара се осъществява чрез законодателството, държавното планиране и разпределение, на основата на издаваните от правителството нормативни актове. Държавата като акумулира в бюджета средства, необходими за общодържавни нужди, и като ги разпределя, осъществява своята икономическа политика по начин, който да влияе върху пазара и пазарните отношения, коригирайки някои техни недостатъци.

Оптимальното съчетаване на пазарната свобода и държавното регулиране е сложна задача. Икономическата наука и практика все още не са изградили еднозначни подходи и критерии за решаването ѝ. Правят се опити да се определят някои тенденции в търсенето на оптимума. Например, приема се, че организацията, редът и регламентирането на пазарните отношения не трябва да нарушават огромния потенциал за самонастройка на пазарния механизъм. Едновременно с това, развихрянето на конкурентната стихия, при отслабване на регламентиращи “играта” правила, може да доведе до негативни и разрушителни последствия за обществото, такива като измами, масови банкрути, безработица, фалшификация на стоки и др. Затова за всяка конкретна ситуация оптимална е максималната свобода на конкуренцията при адекватна организация и регулиране. Такъв механизъм може да бъде наречен механизъм на организираната конкуренция.